

Eksamen

Vår 2026

Martina Ortova

Plan

- **Oppsummering**
- Gå gjennom tidligere eksamener
- Vise eksamener fra tidligere
- Jobbe med besvarelser

- **Campus- og nettstudenter har samme eksamen.**
- **Eksamen er en 4-timers skriftlig eksamen som gjennomføres på campus Gjøvik.**
- **Det er fysisk oppmøte, men eksamen skrives på PC.**

Viktig:

- Du må ha godkjente arbeidskrav (obligatoriske krav) for å kunne gå opp til eksamen
- Jeg sender liste over godkjente studenter til eksamenskontoret i uke 20
- Du må sjekke StudentWeb 5 dager før eksamen
- På StudentWeb skal det stå at arbeidskravene er godkjent
-
- **Hvis du ikke ser godkjenningen, men har levert: send email til meg.**
- Vent til 5 dager før eksamen før du kontrollerer status: Det er en intern prosess før godkjenningen blir synlig i StudentWeb😊

Link – SMF2290:

<https://www.ntnu.no/studier/emner/SMF2290#tab=omEksamen>

Link – SMF2290F:

<https://www.ntnu.no/studier/emner/SMF2290F#tab=omEksamen>

Eksamen

Vurderingsordning: Skriftlig skoleeksamen

Karakter: Bokstavkarakterer

Ordinær eksamen - Vår 2026

Skriftlig skoleeksamen

Vekting	100/100
Hjelpemiddel	Kode E
Dato	01.06.2026
Tid	09:00
Varighet	4 timer
Eksamenssystem	Inspera Assessment

[+](#) Sted og rom for skriftlig skoleeksamen

Struktur

- Oppgave 1: - 25% - 1 time
3 – 5 mindre oppgaver
- Oppgave 2: - 25% - 1 time
3 – 5 mindre oppgaver
- Oppgave 3: - 25% - 1 time
3 – 5 mindre oppgaver
- Oppgave 4: - 25% - 1 time
- drøfting, case oppgave

Eksempler

- **Oppgave 1: Etikk**
 - a) Hva er forskjellen mellom etiske og moralske dilemmaer?
 - b) Hva er forskjellen mellom pliktetikk og konsekvensetikk?
 - c) Hvorfor bør bedrifter ha etiske kodekser i praksis?
 - d) Reflekter rundt dagens etiske utfordringer som bedrifter møter.

Eksempler

- **Oppgave 2: Bærekraft**
- A) Forklar forskjellen mellom bærekraft og sirkulær økonomi og gi noen eksempler.
- B) Reflekter over de tre hovedpillarene i bærekraft og gi eksempler på konkrete løsninger i praksis.
- C) Forklar hvordan en bedrift kan implementere bærekraft i praksis.
- D) Drøft konkrete eksempler fra norsk næringsliv, hvor bærekraft har hovedfokus.

Eksempler

- Oppgave 3: Samfunnsansvar
 - same som 1-2

Eksempler

- Oppgave 4: Case

Nylig har du fått rollen som bærekraftsansvarlig i et selskap som driver med oljeprosessering. Du ønsker å integrere bærekraft i de daglige aktivitetene i selskapet, samtidig som du ønsker å endre produktet selskapet produserer. Du er en del av et stort selskap og må forholde deg til obligatorisk rapportering under CSRD fra EU. Hvordan vil du tilnærme deg denne problematikken, hvilke teorier, temaer og erfaringer du har lært vil du bruke, og hvordan vil du forklare fremgangsmåten din?

Svar: Redgjør for teori (du velger selv), regeggjør for en eller flere alternativer (du velger selv)

Drøft case i lys av teoriene. Svar på oppgave med bruk av teorier, begreper fra pensum.....

Karakter

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

- Ekstern sensor, intern sensor
- Sensorveiledning
- Begrunnelse
- Klage
- Konte eksamen - August

Hvordan skal jeg forberede meg til eksamen?

- PPT fra forelesning (se video)
- Svar på spørsmålene på Blackboard,
- lese pensum,
- skrive notater fra dette,
- og lese eksempler i avisen.

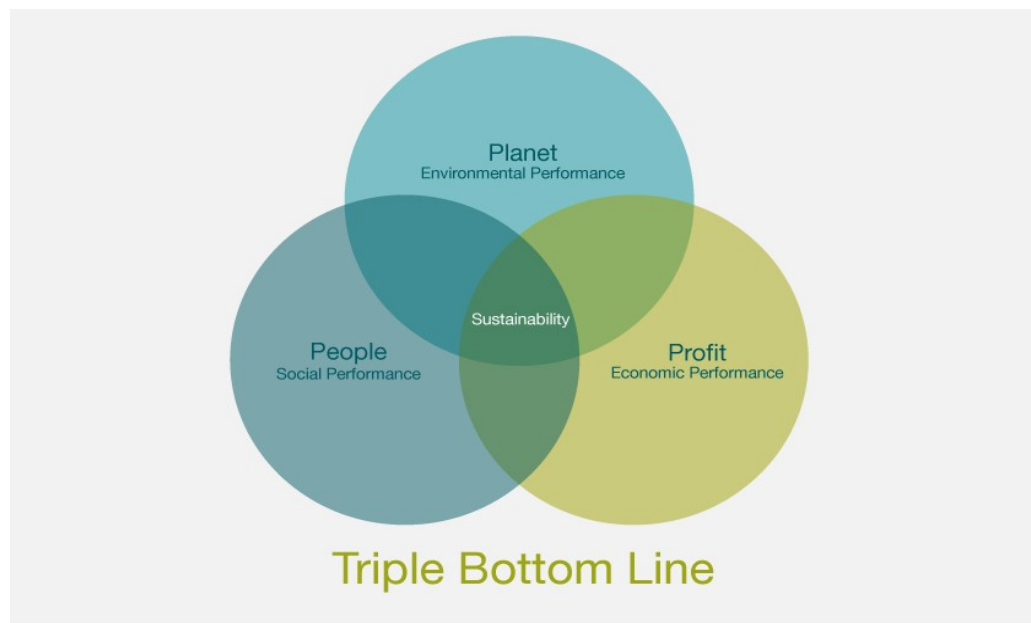
- Oppsummering

Hva er etikk?

Moral	Etikk
<ul style="list-style-type: none">• Personlige og felles oppfatninger av hva som er rett og galt i omgang mellom mennesker• Ikke et fag• Læres gjennom omgang med andre mennesker	<ul style="list-style-type: none">• Systematisk refleksjon over hva som er rett og galt i omgang mellom mennesker• Et fag• Læres gjennom studier og trening i å anvende prinsipper og begreper

- Det viktigste er ikke å kunne alle teorier og prinsipper, men å utvikle etisk bevissthet og evne til refleksjon!

Triple bottom line pg. 147 (Den triple bunnlinjen)

Samfunnsansvar (CSR)

- En vanlig definisjon av bedrifters samfunnsansvar (Corporate Social Responsibility) er det ansvaret selskaper påtar seg for miljø, samfunn og mennesker som påvirkes av virksomheten, *utover* det som er lovpålagt.

- 1) Likhetsprinsippet- The principle of equality

Medisinsk etiske prinsipper som kan brukes også i næringslivet

- 2) Autonomiprinsippet - the principle of respect for autonomy
 - 3) Velgjørenhetsprinsippet - Beneficence
 - 4) Ikke-skade prinsippet - Non – maleficence
 - 5) Rettferdighetsprinsippet - Justice
- 6) Føre-var-prinsippet - The precautionary principle

Teori-Tema

- Konsekvensetikk x «ikke-konsekvensetikk»
 - Dygdsetikk, pliktetikk og utilitarisme
 - Kant, Mill, Aristoteles
-
- Kapittel – 3 – 4 – Pensum A
 - Kapittel – 2, 3, 4 – Pensum B
 - Kapittel 11. 1. (Pensum A) – Implementering – neste uke

Ø. Kvalnes – Navigasjonshjulet (s.

258) – VIKTIG 😊

Hovedpunktene i institusjonell teori inkluderer:

- **Institusjoner:** Strukturer og mekanismer i samfunnet som påvirker organisasjoner, inkludert lover, regler, normer og kulturelle koder.
- **Isomorfisme:** Prosessen der organisasjoner blir mer like hverandre over tid som et resultat av press fra institusjonene.
- **Legitimitet:** Organisasjoners behov for å bli anerkjent som gyldige og akseptable av samfunnet og andre aktører.

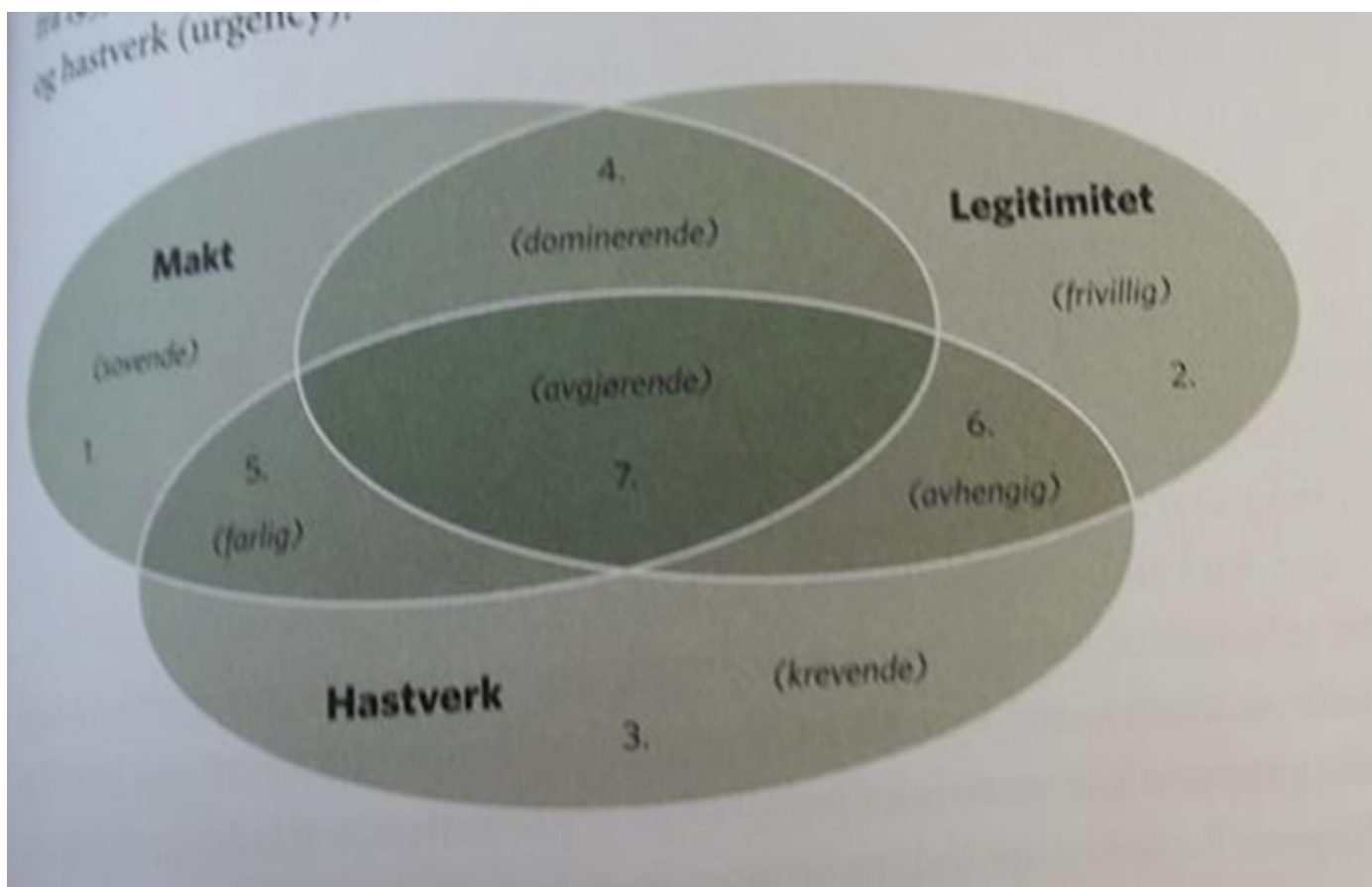
Institusjonell teori hjelper oss med å forstå hvorfor organisasjoner oppfører seg på bestemte måter og hvordan de tilpasser seg endringer i sitt miljø.

Virksomheters ansvar

- Moralsk ansvar
- Juridisk ansvar
- Kausalt ansvar
- Formel ansvar

Kapittel 7: Interessentteorien – Stakeholder theory

- Interessentteorien tar utgangspunkt i at god virksomhetsledelse handler om å balansere hensynet til alle som påvirkes av eller påvirker virksomheter.
- Hvem bør vi snakke med?
- 1) Kartlegge, 2) dialog

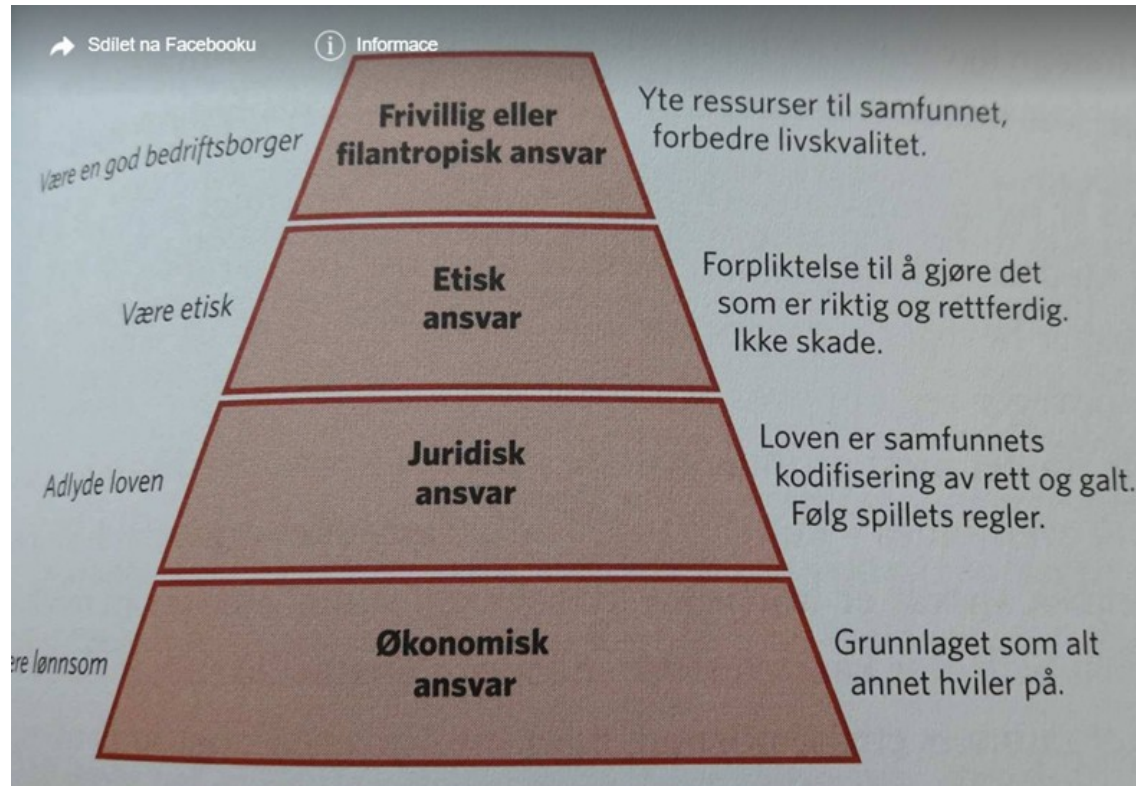
S.
163

Kap 6.2: Er bærekraftig vekst mulig?

- Svak bærekraft x Sterk bærekraft (les i s. 139)
- Vi må finne balanse mellom: People, Planet, Profit
- Vi skal ha en forelesning om Planetens tåleevne – s. 142

- **Archie B. Carolls pyramiden, side 188**
1991

CSR x CSV

- Mens CSR ofte er drevet av eksternt press og handler om å gi tilbake til samfunnet ved siden av kjernevirksomheten, er CSV en integrert del av bedriftens strategi. CSV søker å koble samfunnsforbedring direkte til økonomisk verdiskaping, mens CSR kan fokusere på filantropi og samfunnsengasjement.

Eksternaliteter, kap. 8.4

- Økonomiske eksternaliteter, også kjent som "eksternaliteter" eller "eksterne effekter," refererer til kostnader eller fordeler som påvirker tredjeparter som ikke er direkte involvert i en økonomisk aktivitet.
- En eksternalitet oppstår når en økonomisk aktivitet påvirker en annen aktivitet på en måte som ikke fremgår av markedstransaksjonene (priser, kostnad).
- Eksternaliteter kan være positive og negative:
- Eksternaliteter er negative hvis de påvirker en tredjepart negativt.
- Eksternaliteter er positive hvis de påvirker en tredjepart positivt.

Sosial søyle

Intern sosial søyle:

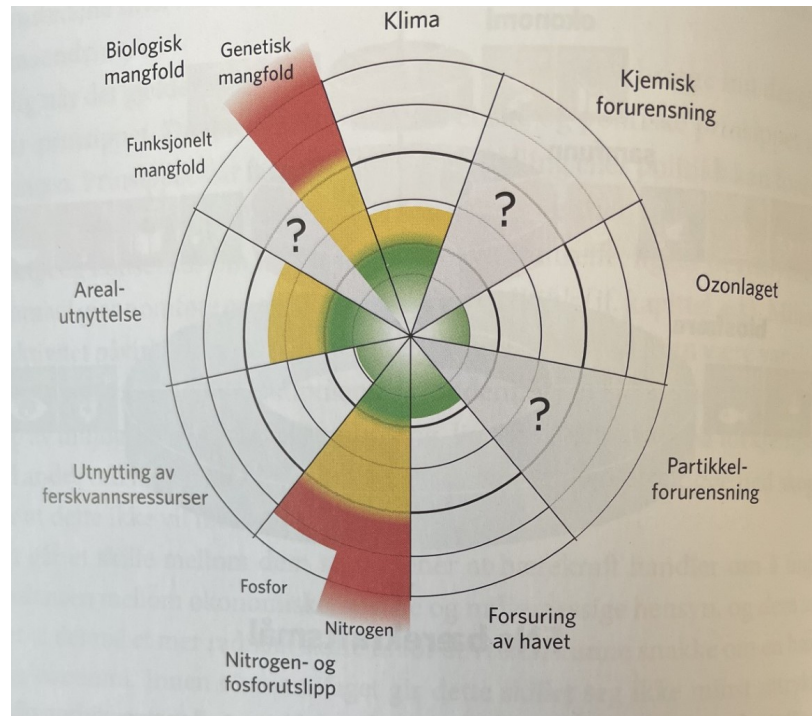
- Obligatorisk sosialpolitikk for bedriften (Lover, reguleringer, Arbeidsmiljøloven osv.)
- Avtalt sosialpolitikk (kollektive avtaler, fagforeninger)
- Frivillig sosialpolitikk (CSR)

Ekstern sosial søyle (lokalsamfunn)

- Filantropi
- Cause Related Marketing
- osv.

Pensum:

- Side 142

Pensum: s. 144

Samfunnsansvarlige investeringer

- Social Responsible Investments (SRI)
- Samfunnsansvarlige investeringer er en [investeringsstrategi som integrerer etiske, miljømessige og sosiale betraktninger i beslutningen](#). Målet for samfunnsansvarlige investeringer er finansiell lønnsomhet, men strategien tar likevel hensyn til ikke-finansielle kriterier.
- Investeringsstrategi – (3 faktor) avkastning x risiko x tid (likviditet)
- Samfunnsansvarlige investeringer (1 faktor til – samfunnsansvar)

Motvekst – «degrowth»

- Motvekst, også kjent som «degrowth» på engelsk, er en økonomisk, sosial og filosofisk bevegelse som utfordrer ideen om uendelig økonomisk vekst som en nødvendighet for samfunnets fremgang. Hovedideen bak motvekst er at kontinuerlig vekst i økonomien ofte fører til miljøskader, sosial ulikhet og overforbruk av naturressurser, og derfor bør veksten begrenses eller styres på en måte som prioriterer bærekraft og livskvalitet.
- **Ressursbevissthet:** Fokus på å redusere overforbruk og fremme sirkulær økonomi.
- **Rettferdighet:** Økt sosial likhet og rettferdig fordeling av ressurser.
- **Lokalisering:** Støtte lokale samfunn og økonomier i stedet for globalisering.
- **Livskvalitet:** Et skifte fra materialistisk velstand til immaterielle verdier som helse, fellesskap og natur.
- Motvekst handler ikke nødvendigvis om å stanse all økonomisk utvikling, men om å reflektere over hvordan vi kan leve bedre med mindre og på en måte som respekterer planetens grenser.

Samfunnsansvar og bærekraft

- 1. Planlegging
- 2. Interessentdialog
- 3. Rapportering
- 4. Verifikasjon
- 5. Oppfølging

- Obligatorisk – lover, regulering,rapportering
- Frivillige – ISO standarder, GRI, Miljømerker.....

CSRD

- EU's overgang fra Green Deal til Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) representerer en utvikling i hvordan bærekraftsmål implementeres og overvåkes.
- Green Deal er en bred strategi som tar sikte på å gjøre Europa klimanøytralt innen 2050, mens CSRD er en spesifikk lovgivning som fokuserer på rapportering av bærekraftig praksis i selskaper.

Diskusjon

- **Oppgave 1: Ethiske vurderinger i beslutninger**
- a) Hva kjennetegner etiske dilemmaer, og hvorfor er de relevante i arbeidslivet?
- b) Beskriv et relevant verktøy, modell eller perspektiv som kan hjelpe beslutningstakere å håndtere etiske spørsmål.
- c) Diskuter hvordan bedrifter kan balansere egne interesser med hensyn til samfunn, miljø og medarbeidere i vanskelige avgjørelser.
- d) Reflekter kort over hvorfor etisk kompetanse er viktig for ledere.

Grupper

- **Del 1: Felles besvarelse**
- Dere jobber i grupper.
- Diskuter spørsmål a) sammen og bli enige om en felles skriftlig besvarelse.
- Målet er ikke å finne «det perfekte svaret», men å formulere en klar, faglig og presis forklaring.

Grupper

- **Del 2: Sammenligning av ulike besvarelser**
- Dere får utdelt ulike tekster som alle svarer på samme spørsmål.
- Oppgave:
- Les alle tekstene nøye.
- Ranger tekstene etter faglig nivå (fra høyest til lavest).
 - Fokuser kun på for eksempel:
 - Begrepsbruk, presisjon, struktur, akademisk språk

Grupper

- Del 3: Diskuter i gruppen:
 - Hva likte dere ved enkelte formuleringer?
 - Hva fungerte mindre godt, og hvorfor?
 - Hva kjennetegner etter deres mening en god akademisk besvarelse av denne typen?

Grupper

Del 4:

- Hva må jeg jobbe mer med før eksamen?
- Hvordan kan jeg best forberede meg til eksamen?

Referanse gruppe

- Anonym vurderingpå papir i klasserommet.
- Nettstudenterspørreskjema.
- Video fra forelesning til alle – snart!
- Takk og lykke til med eksamen.